

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84238,Rossmann-Ludwik.html>
2022-10-06, 12:00

Rossmann Ludwik

ROSSMANN Ludwik (1851, Czarny Las k. Łęczycy – 8 VIII 1931, Warszawa), mechanik, konstruktor aparatury cukrowniczej, pionier rozwoju przemysłu maszynowego i cukrownictwa. Syn Aleksandra, właściciela ziemskiego, i Michaliny ze Ślewińskich.

Ukończył w Warszawie IV gimnazjum. Początkowo studiował w Dreźnie, a następnie na Königliche Technische Hochschule w Berlinie-Charlottenburgu, gdzie w 1872 uzyskał z odznaczeniem dyplom inżyniera mechanika.

Podjął pracę w zakładach mechanicznych Scholtze i Repphan w Warszawie, gdzie był kolejno konstruktorem, kierownikiem biura konstrukcyjnego i naczelnym inżynierem. Nabył tam umiejętności konstruowania i wytwarzania urządzeń cukrowniczych. W 1886–90 był dyrektorem cukrowni Józefów k. Warszawy.

W 1890 otworzył własne biuro konstrukcyjno-projektowe dla przemysłu cukrowniczego. Podjął pionierską pracę projektowania cukrowni starannie przemyślanych funkcjonalnie, stosował nowoczesne rozwiązania techniczne, ciągi produkcyjne, maszyny i aparaturę. Planował wprowadzenie centralnej stacji maszyn parowych. Zrealizowane projekty wzbudziły duże uznanie ówczesnych cukrowników, którzy nazywali te zakłady cukrowniami rossmanowskimi. R. nie ograniczał się do projektowania, ale osobiście nadzorował budowę i uruchamianie nowych zakładów. Z jego pracowni wyszły projekty wielu nowych cukrowni: w Brześciu Kujawskim k. Włocławka (1894), w Lublinie (1895), w Niele dewie k. Hrubieszowa (1898), w Borowiczkach k. Płocka (1900), w Strzyżowie k. Hrubieszowa (1900) i we Włostowie k. Opatowa (1913). W 1890–1914 rozbudowano i zmodernizowano wg jego projektów cukrownie: Ostrowy k. Kutna, Młodzieszyn k. Sochaczewa,

Krasiniec k. Makowa Mazowieckiego, Poturzyn k. Tomaszowa, Leśmierz k. Łęczycy, Józefów k. Pruszkowa, Sanniki k. Gostynina, Mircze k. Hrubieszowa i Walentynów k. Żychlina. Do wyposażenia cukrowni R. wprowadzał urządzenia krajowe produkowane przez najważniejsze fabryki przemysłu maszynowego: Scholtze i Repphan, Borman-Szwede i S-ka, Orthwein-Karasiński i S-ka z Warszawy oraz Fitzner-Gamper z Sielc k. Sosnowca, a także przez inne mniejsze firmy. W 1893, wspólnie z E. Schoenfeldem i K. Mateckim, założył w Warszawie Tow. Udziałowe Fabrycznych Silników i Armatur. W planie była produkcja armatury dla przemysłu cukrowniczego.

W 1900 zwiększono asortyment o wyroby dla przemysłu spożywczego, centralnego ogrzewania i wodociągów, a w 1903 rozpoczęto produkcję silników spalinowych dwusuwowych jednocylindrowych o mocy 5 KM, wzorowanych na silnikach szwedzkiej firmy Bolinkdel. W 1905 przeniesiono fabrykę na ul. Skierniewicką, gdzie w 1910 w czterech halach uruchomiono nowoczesną produkcję oraz stację prób silników. Dzięki temu firma stała się największym producentem silników spalinowych w Królestwie Polskim. Dalszy rozwój obejmował zbudowanie nowej hali do produkcji silników wysokoprężnych, gdzie przebiegała produkcja silników Diesla o mocach do 80 KM i średnioprężnych dwu i czterosuwowych o mocy do 60 KM, jak również silników przewoźnych dla rolnictwa tzw. lokomobili. Zakupiono również licencję na silniki na gaz do 70 KM od firmy Fielding und Platt. Eksport do Rosji w 1910 wyniósł 100 silników, a później wynosił ok. 200 silników rocznie. W 1913 rozpoczęła się produkcja silników wysokoprężnych dla elektrowni o mocach 75–450 KM, a nawet 650 KM. Nie potrwała jednak długo, bo w 1915 Rosjanie zniszczyli fabrykę przy ul. Skierniewickiej, wywożąc maszyny.

W 1918 firma została przekształcona w Spółkę Akcyjną Fabryka Silników i Armatur „Ursus”. Już w 1916–18 pod kierownictwem prof. K. Taylora podjęto próbę skonstruowania pierwszego krajowego ciągnika, zakończoną wykonaniem prototypu. Pierwsza maszyna, której można było nadać miano ciągnika, zjechała z taśmy montażowej dopiero w 1922 i była nazywana ciągowką. Wzorowano się w

konstrukcji na amerykańskim ciągniku „Titan” (firmy International Harvester Company), z poziomym dwucylindrowym silnikiem naftowym o mocy 25 KM, w którym napęd był przekazywany na tylną oś za pomocą przekładni łańcuchowej. Traktor był w stanie pociągnąć pług o trzech skibach. Do 1927 wyprodukowano 100 sztuk ciągówek Ursus. W 1922, opierając się na rozpoczętej współpracy z wojskiem w zakresie samochodów ciężarowych, firma wystąpiła do władz wojskowych z projektem wybudowania fabryki samochodów. Utworzono Zakłady Mechaniczne Ursus, Spółka Akcyjna, której R. był założycielem, wieloletnim prezesem i członkiem Rady Nadzorczej. Z uwagi na planowane przeznaczenie i ograniczone możliwości fabryki przy ul. Skierniewickiej, postanowiono wybudować nową fabrykę w Czechowicach (ob. Ursus) pod Warszawą po otrzymaniu na ten cel kredytu bankowego. W 1928 zakończono pierwszy etap budowy zakładów, które składały się z dwóch fabryk: Fabryki Samochodów i Fabryki Metalurgicznej z odlewnią żeliwa. Ze względu na wysokie koszty własnej produkcji samochodów oraz zaczynający się światowy kryzys gospodarczy, zaniechano w 1930 produkcji samochodów i ogłoszono upadłość zakładów Ursus, które przejął Bank Gospodarstwa Krajowego. Rozpoczęła się wtedy działalność Państwowych Zakładów Inżynierii (PZInż.), stawiających sobie za główne zadanie konstruowanie i wytwarzanie sprzętu motoryzacyjnego, szczególnie dla potrzeb wojska.

R. aktywnie uczestniczył w życiu stowarzyszeń i organizacji zawodowych. Od powstania w 1884 Sekcji Cukrowniczej przy Oddziale Warszawskiego Tow. Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu wygłaszał referaty na temat zagadnień energetycznych i aparaturowych cukrowni. Od utworzenia w 1898 Centralnego Laboratorium Cukrowniczego współpracował z nim, był członkiem jego zarządu, a w 1927 otrzymał godność honorowego prezesa. W 1898 był jednym z 54 inżynierów, którzy założyli Stow. Techników w Warszawie. W 1893 R. zorganizował konkurs dla palaczy kotłowych cukrowni w celu wdrażania racjonalnego spalania paliwa. W 1901 zorganizował w Stow. Techników w Warszawie Wydział Kotłów i Motorów zajmujący się fachowym doradztwem i

dozorem nad kotłami. Został jego wieloletnim kierownikiem, jako uznany znawca techniki cieplnej. W 1901–08 wykładał również zagadnienia ciepłno-energetyczne na kursach dla techników cukrowników, zorganizowanych przez Związek Zawodowy Cukrowni Królestwa Polskiego.

R. opublikował wiele artykułów, głównie w „Przeglądzie Technicznym”. Brał udział w opracowaniu podręcznika: *Cukrownictwo. Podręcznik dla pracujących w cukrowniach i rafineryach* (1895–98), w którym był autorem rozdziału o zasadach stężania soku buraczanego i aparaturze stosowanej do tego celu (t. II) i rozdziału o gotowaniu cukrzyc i warnikach cukrzycy (t. III, wspólnie ze S. Grzybowskiem).

Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

SBTP (S. Nikiel).

P. Drzewiecki: *Śp. Ludwik Rossmann*, „Kurier Warszawski” 1931, nr 220 (wspomnienia); W. Januszewski: *Śp. Ludwik Rossmann*, „Przegląd Techniczny” 1931, nr 33–34; Z. Kowalewski: *Stowarzyszenie Techników Cukrowników – rys historyczny*, Warszawa 1959; Z. Przyrembel: *Śp. Ludwik Rossmann*, „Gazeta Cukrownicza” 1931, nr 33.

Andrzej J. Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)